

Джаман І.В.,
начальник відділу освіти, молоді та спорту
Коростишівської міської ради,
Яцко О.П.,
методист відділу освіти, молоді та спорту
Коростишівської міської ради,

Дистанційне навчання як виклик часу

*Найскладніше почати діяти,
все інше залежить тільки від наполегливості.*

Амелія Ергарт

Дистанційна освіта... Дехто з нас навіть не замислювався, що настане час, коли особисто стане учасником цього процесу. «Дистанційне навчання» сьогодні на устах у кожного, як у здобувачів освіти усіх ланок, починаючи з дошкільної освіти, так і у їхніх батьків, вихователів дитячих садочків, учителів, викладачів, адміністрації, і навіть у пересічних громадян. Кожен з них є учасником цього процесу. Але найбільша відповідальність за організацію дистанційного навчання лягла на плечі педагогів. Адже саме їм, насамперед, довелося самотійно і мобільно опанувати онлайн-сервіси, інтернет-ресурси, а потім дистанційно навчати своїх учнів та їх батьків. Учні швидше адаптувалися, адже онлайн-середовище для них звичне.

Дистанційне навчання (англ. Distant learning) – це новий засіб реалізації процесу навчання, в основі якого використання сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій, що дозволяють навчатись на відстані без безпосереднього, особистого контакту між викладачем і учнем. В Україні вперше заговорили про дистанційне навчання у 2000 році, затвердивши «Концепцію розвитку дистанційної освіти в Україні». Наказ Міністерства освіти та науки України № 466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.13 (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015) надав можливість використання дистанційного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. Сьогодні нові закони України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про повну загальну середню освіту» дозволяють здобувачам освіти обирати дистанційну форму навчання як одну з форм здобуття освіти. І саме в період карантину організація освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання стала обов'язковою і єдиною формою виконання освітніх програм закладів освіти. Саме завдяки цій формі навчання, незважаючи на карантин, освітній процес у закладах освіти не призупинено. Вайбер-групи, відео- та онлайн-уроки у віртуальній школі «Ранок», «Школа-онлайн», «Google Classroom», вебінари та презентації, щотижневі звіти педагогів та плани про виконану дистанційну роботу, організовані відеофлешмоби, тести, олімпіади та конкурси – так працюють учителі, учні та батьки в умовах карантину в закладах освіти.

То як же працювала освіта нашої громади в умовах карантину?

Відділом освіти, молоді та спорту Коростишівської міської ради з перших днів карантину налагоджена комунікація з освітніми закладами через онлайн-наради, спілкування в групах, у соціальних мережах, мобільних додатках, інформування за допомогою електронної пошти, що дозволяє обговорювати питання педагогів стосовно освітнього процесу в умовах дистанційного навчання та отримувати практичні поради.

В онлайн-нарадах обговорювалися питання роботи закладів освіти в умовах карантину, дотримання нормативних та директивних документів щодо карантинних заходів, організованого завершення 2019–2020 навчального року, оцінювання учнів, зарахування дітей до першого класу, проведення ЗНО–2020 та інші.

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 26.03.2020 № 458 засідання атестаційної комісії II рівня теж проведено в режимі онлайн.

Періодично на сайті відділу освіти, молоді та спорту Коростишівської міської ради <https://korostyshiv-osvita.gov.ua/news/> розміщуються матеріали щодо можливості використання різних освітніх платформ та ресурсів, проходить оперативне інформування про документи та рекомендації Міністерства освіти і науки України, комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради. Для педагогічних працівників розроблено методичні рекомендації «Як створити відеоурок» та зібрано базу відеоуроків з досвіду роботи вчителів закладів освіти Коростишівської міської ради. Найактивнішими у створенні відеотеки стали педагоги **Коростишівської ЗОШ I–III ступенів № 3**.

Які ж онлайн-ресурси та які платформи використовували наші педагоги для дистанційного навчання, як відбуваються відеоуроки та обговорення, щоб навчання було цікавішим?

На початку карантину класні керівники та вчителі-предметники активно розпочали обмін навчальними матеріалами для дистанційного навчання з допомогою месенджера Viber, WhatsApp, Telegram, Facebook, Instagram в раніше створених групах класів. Але цієї комунікації виявилось недостатньо. Обрати один ресурс для дистанційного навчання – обмежити можливості учасників. Так, класними керівниками **Коростишівського НВК імені Олега Ольжича** першочергово проведено опитування щодо можливості використання інтернет-засобів учнями вдома. У створених до цього Viber-групах класні керівники провели інформування батьків (осіб, що їх замінюють), учнів про можливості здобувачів освіти щодо технології дистанційного навчання, надали посилання на «Дистанційне навчання» на сайті закладу. Про це також проінформовано і у Facebook-групі НВК. Використовуючи навчальні сайти, онлайн-платформи: naurok.ua, Learningapps.org, prometheus.org.ua, gioschool.com, uk.khanacademy.org, edufuture.biz, studio.code.org, ed-era.com, childdevelop.com.ua, edugames.rozumniki.ua, Edpro та інші, вчителі НВК у створених соціальних групах

поширюють навчальний контент з YouTube (відео, короткі ролики, фільми BBC або National Geographic), створюють Google-документи для спільної роботи, використовують конструктори безкоштовних сервісів онлайн-тестів, опитувань, кросвордів, ігор та комплексних завдань, інших навчальних матеріалів. Більшість учителів НВК використовують QR-коди для повноцінної дистанційної перевірки знань, які учні здобули в процесі дистанційного навчання. Відразу обумовили обов'язковість фіксації результатів навчання учнів у довільному форматі.

У створеній вчительській Viber-групі «НВК Олега Ольжича» адміністрація має можливість розміщувати важливі повідомлення, рекомендації МОН, корисні посилання для педагогічних працівників та моніторити відпрацювання робочого часу вчителями в умовах карантину.

На сайті НВК у вкладці «Дистанційне навчання» розміщені щотижневі плани заходів вчителів-предметників щодо забезпечення проведення навчальних занять за допомогою дистанційних технологій; посилання на відео – уроки, електронні підручники, бібліотеки, предметні сайти, освітні портали; електронні адреси вчителів («Навігатор електронних адрес педагогічних працівників НВК»), а також посилання на «Всеукраїнська школа онлайн».

Для організації дистанційного навчання адміністрацією **Коростишівської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 1** розроблено інтернет-платформу з використанням ресурсу шкільного сайту школи <https://korschool1.webnode.com.ua/distantsijni-zavdannya/>, на якому розміщено освітні матеріали для здобувачів освіти, що систематизовані за предметами і класами; проведено навчання педагогічних працівників освітнього закладу з проблеми «Застосування інтернет-платформи шкільного сайту для організації самостійного навчання здобувачів освіти».

Педагогічний колектив **Коростишівського НВК «Школа-лицей» ім. Л.Х. Дарбіняна** пропонує учням та батькам використовувати навчальні матеріали, посилання на які розміщені на сайті НВК <http://kornvk.hostenko.com/> (рубрика «Навчаємося самостійно»). Дані матеріали систематизовані за предметами й класами для самостійного опанування освітніх програм в індивідуальному режимі. Крім навчального матеріалу на сайті розміщуються матеріали для роботи логопедичної групи та матеріали психолого-педагогічного супроводу усіх учасників освітнього процесу («Психологічна підримка»).

Навчальний контент містить опорні конспекти, схеми, таблиці, приклади розв'язування задач та вправ, презентації, відеоматеріали, тренувальні вправи та завдання для самоконтролю або посилання на них. У папках класів подана інформація про час та платформи проведення уроків в режимі онлайн або онлайн-уроки МОН.

Для організації дистанційних консультацій кожен учень може відправити свої питання чи виконані завдання на електронну пошту вчителя або в будь-який месенджер й отримати відповідь (дані для зворотного

зв'язку: e-mail, номер телефону, посилання на профіль в соціальних мережах – можуть бути зазначені в навчальних матеріалах).

У режимі віддаленого конференц-зв'язку з використанням комунікаційного програмного забезпечення Zoom проводяться класні години, засідання методичних комісій та творчих груп, педагогічної ради.

Педагоги закладів загальної середньої освіти з метою підготовки учнів 11-х класів до зовнішнього незалежного оцінювання використовували відео з YouTube-каналу Міністерства освіти і науки «Курси з підготовки до ЗНО» (<https://www.youtube.com/playlist?list=PLFVSJgZgf7h-wuKXo4MQzr-u99XJciOwH>), а також відео «Всеукраїнської школи онлайн» для 5–11 класів (<https://www.youtube.com/channel/UCQR9sMWcZshAwYX-EYH0qiA>) та 1–4 класів (https://www.youtube.com/channel/UCdQ_c4KgFnaHH46CHA8AHXw). Після перегляду онлайн-уроків, рекомендованих МОН України, і які транслюються на телеканалах, **учителі Коростишівської гуманітарної гімназії № 5 імені Т.Г. Шевченка** організують обговорення, а також пропонують завдання, які надає відеоконтент для трансляцій: платформи Be Smart, студії онлайн-освіти EdEra, платформи масових відкритих онлайн-курсів Prometheus, платформи безкоштовних вебінарів з підготовки до ЗНО iLearn.

У період весняних канікул учителі працювали за планами самоосвіти, пройшли курс «Дія. Цифрова Освіта» osvita.diia.gov.ua, переглядали вебіари, розробляли уроки для дистанційного навчання (відео, флеш-картки онлайн, онлайн-тести), підбирали та створювали презентації, шукали навчальні відео та інші матеріали на освітніх платформах. Педагоги зрозуміли, що необхідно навчитися правильно організувати свій час. Адже перша половина дня зайнята проведенням уроків, а потім – зворотний зв'язок: передивитися світлини з роботами та відео, перечитати відповіді, прослухати аудіоповідомлення... Тому адміністрацією **Коростишівського НВК імені Олега Ольжича** розроблено алгоритм роботи з організації дистанційного навчання в НВК:

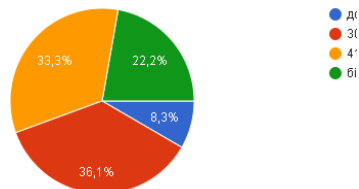
1. Інвентаризація наявних навичок, технічних можливостей та необхідного обладнання у педагогів та учнів.
2. Вибір загальноприйнятних та зручних платформ для проведення дистанційних уроків, їхнє тестування в педколективі.
3. Підвищення комп'ютерної грамотності вчителів – «експрес-курси» для тих, хто цього потребує (силами «просунутих» вчителів).
4. Складання розкладу уроків і частковий перерозподіл педпрацівників з урахуванням особливостей дистанційних уроків, норм навантаження дітей та технічних можливостей сімей.
5. Організація технічної підтримки, що працюватиме впродовж всього дистанційного навчання (силами вчителів, що мають відповідні навички).
6. Організація системи електронного спілкування з класами – налагодження системи сповіщення про розклад, комунікації з дітьми, отримання домашніх завдань тощо.

7. Організація системи зворотного зв'язку з батьками.
  8. Проведення періодичних педагогічних нарад із колективом НВК для спільного обговорення перебігу дистанційного навчання, обміну досвідом, спільного пошуку рішень допомоги слабшим учням чи учням, які мають проблеми з організацією дистанційного навчання.
  9. Організація заходів для неформального спілкування і психологічної підтримки.
  10. Розробка системи оцінювання, яка б відповідала особливостям дистанційного навчання і не перевантажувала дітей та вчителів.
- Крім того, адміністрацією закладу проведено онлайн-опитування серед педагогічних працівників.

Результати опитування педагогічних працівників Коростишівського НВК ім. Олега Ольжича за Google Формою «Дистанційне навчання»

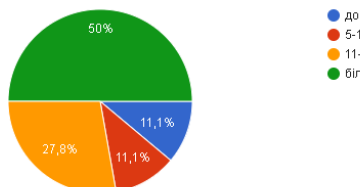
1. Ваш вік (зазначте один варіант відповіді)

36 ответов

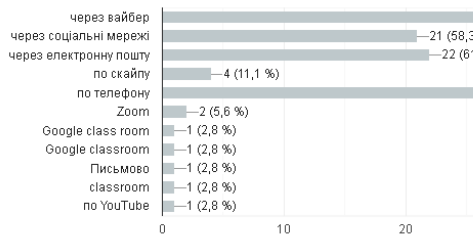
2. Ваш педагогічний стаж (зазначте один варіант відповіді)

36 ответов

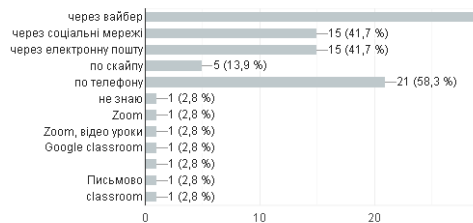
5. Як Ви під час карантину частіше комунікуєте з учнями?(Зазначте один варіант відповіді)

36 ответов

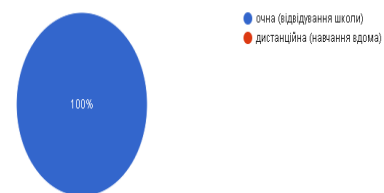
6. На Вашу думку, який спосіб комунікації з учнями найбільш ефективно карантину?(Зазначте усі можливі варіанти відповіді)

36 ответов

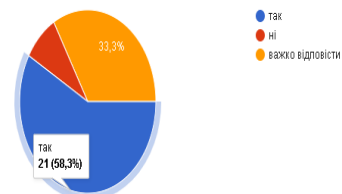
7. Яка форма навчання учнів Вам більше до вподоби?

36 ответов

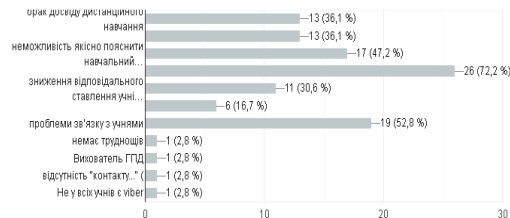
8. Чи виникають у Вас труднощі з дистанційним навчанням учнів?

36 ответов

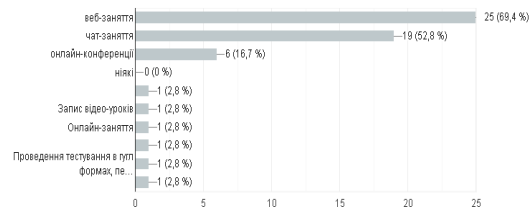
9. Якщо у Вас виникають труднощі з дистанційним навчанням учнів, то з яких причин? (Зазначте усі можливі варіанти відповіді)

36 ответов

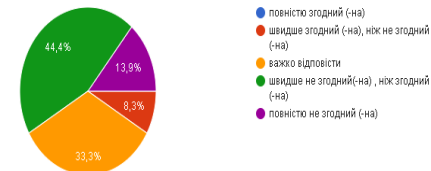
10. Які форми дистанційного навчання Ви використовуєте? (Зазначте усі можливі варіанти відповіді)

36 ответов

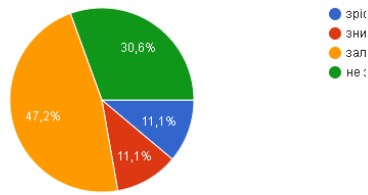
11. Наскільки Ви згодні з тим, що дистанційне навчання таке ж ефективне, як і очна форма? (Зазначте один варіант відповіді)

36 ответов

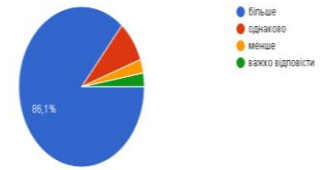
12. Як змінився рівень навчальних досягнень більшості Ваших учн (Зазначте один варіант відповіді)

36 ответов

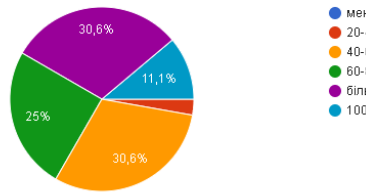
19. Чи витрачає Ви більше часу під час карантину на підготовку уроків та проведення дистанційних занять? (Зазначте один варіант відповіді)

36 ответов

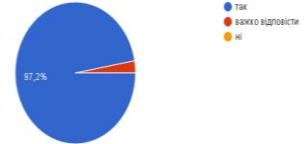
13. Який відсоток учнів на Вашу думку охоплено дистанційним на оди варіант відповіді)

36 ответов

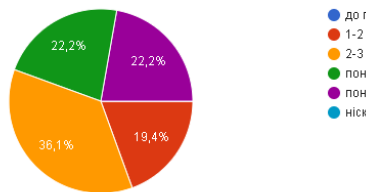
20. Чи хочете Ви, щоб швидше закінчився карантин і почалося навчання у школі? (Зазначте один варіант відповіді)

36 ответов

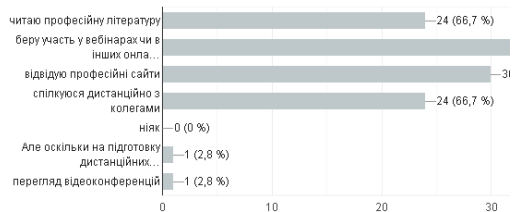
14. Скільки часу на день під час карантину Ви витрачає на само варіант відповіді)

36 ответов

15. Як Ви підвищуєте свій професійний рівень під час карантину? (Зазначт варіанти відповіді)

36 ответов

18. На що Ви переважно витрачає час під час карантину? (Зазначте не більше 3-х варіантів відповіді)

36 ответов

- більше приділяю уваги спілкуванню з діт... 1
- більше приділяю уваги власному здоров'ю 1
- працюю дистанційно 1
- спілкуванню з друзями через соціальні мережі 0
- вивчення іноземної мови 1
- хобі 1
- Виконання уроків з дитиною 1
- слухаю новини 1
- Доглядаю за хворим 1

Дистанційне навчання

Коростишівський НВК ім. Олега Ольжича

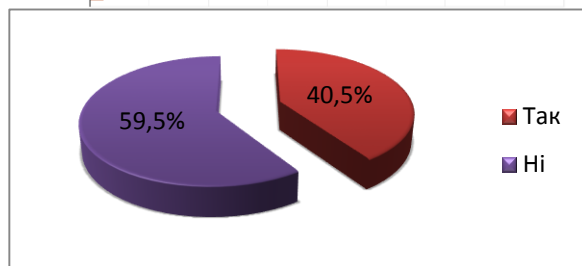
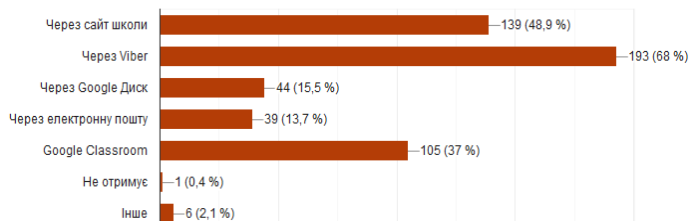
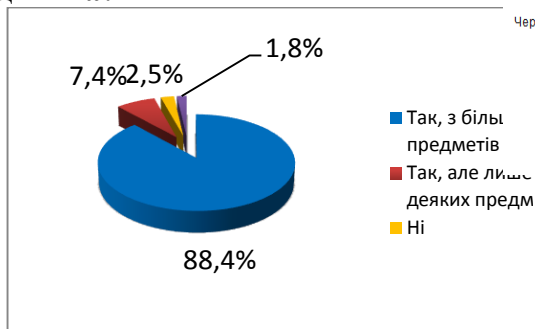
Введіть своє ПІБ *

Краткий ответ

А опитування серед батьків проведено адміністрацією Коростишівської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 1. Ось такими були результати опитування:

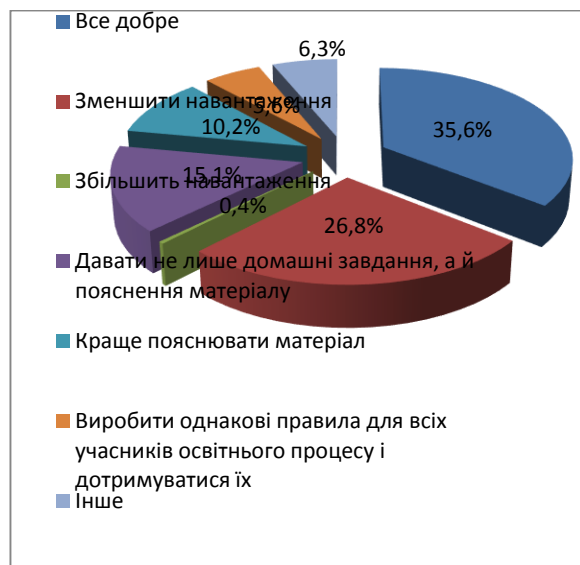
Чи відбувається дистанційне навчання у закладі, де навчається Ваша дитина?

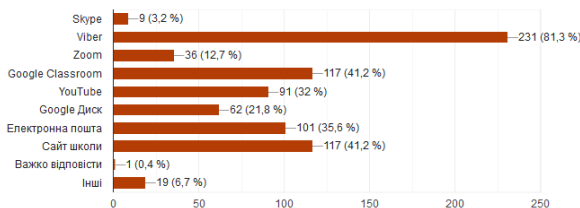
Перерахуйте, з яких предметів відбувається дистанційне навчання

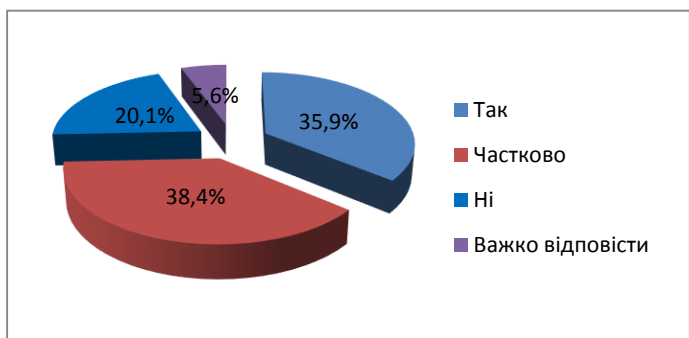
Як Ви вважаєте, що треба поліпшити у процесі дистанційного навчання (можливо обрати один або декілька варіантів відповідей)?

Які програми, інтернет-платформи використовують учителі для дистанційного навчання Вашої дитини (можливо обрати декілька варіантів відповідей)

На Вашу думку, чи збільшилося навчальне навантаження на Вашу дитину?

Яким чином Ваша дитина отримує домашнє завдання від учителів (можливо обрати один або декілька варіантів відповідей)?

Дистанційну роботу закладів дошкільної освіти
<https://drive.google.com/file/d/12LF62vTxZCPpudp5KtiQg5f706NIKs5p/view>

умовно можна розділити на роботу з батьками та роботу з дітьми. Якщо спілкування з батьками через засоби інтернету відбувалося і під час відвідування дітьми закладів, то спілкування онлайн з дітьми це нове. Діти дошкільного віку не вміють працювати самостійно, тому потребують підтримки і допомоги батьків. На сайтах закладів дошкільної освіти розміщені вкладки для батьків з матеріалами для дистанційної роботи та посиланнями на відеоматеріали інших педагогів відповідно до вікових груп та розкладу занять. Педагоги дошкільця, крім того, впроваджували онлайн-спілкування та відео - конференції з групою дітей у присутності батьків. Дистанційну роботу здійснювали не лише вихователі груп, але й інші фахівці – логопеди, інструктори з фізкультури, музичні керівники, практичні психологи, керівники гуртків, асистенти вихователів. Педагогами використовуються платформи «Всеосвіта», «Розумники», «Уроком», «Stady-smile», «Освіта.ua». А також досить цікавими є «50 обов'язкових завдань для дошкільника на карантині», розміщених на сайті освіта.ua. Для того, щоб урізноманітнити і зробити змістовною і цікавою роботу на карантині, проводилися челенджі: «Мій день вдома під час карантину», «Спорт вдома», «Створення великоднього кошика». На допомогу педагогам і батькам, діти яких навчаються в інклюзивних групах, працює **КЗ «Коростишівський ІРЦ»**, яким розроблено та розміщено на власному сайті методичні поради для батьків та педагогів. Відеозвернення до батьків та вихователів, опитування батьків, від готових посилань до розроблення власних відеозанять, акцентування уваги на дотриманні режиму дня, правил особистої гігієни, поведінки в побуті, рухова активність дітей – це далеко не повний перелік форм роботи в процесі дистанційної освіти з наймолодшими учасниками освітнього процесу. Досвідом роботи щодо організації дистанційної освіти в дошкільці ділилася головний спеціаліст відділу освіти, молоді та спорту **Мельниченко Т.В.**

Організація дистанційної освіти в **позашкільці** є інновацією. Поряд з насиченим графіком виконання щоденних домашніх завдань за програмою основної школи керівники гуртків мають на меті розвантажити дітей, пофантазувати, попрацювати творчо, не виходячи за межі освітнього процесу. На власних сайтах закладів позашкільця створено закладку «Дистанційне навчання» з окремими рубриками гуртків. https://drive.google.com/file/d/1ibaf6jE2FK4cNEhvmgmMypWB_c1I8BHL/view «Дистанційне навчання». Так, творчий колектив **Коростишівської міської станції юних техніків** ділиться результатами роботи на порталах Twin Spase, Twin Live, що дає можливість спілкуватися на форумі, проводити онлайн-зустрічі, обговорення. **Коростишівський міський будинок дитячої творчості** на власній сторінці у Facebook розмістив посилання на Googl Диск з матеріалами дистанційного навчання.

Звичайно, виникали і виникають проблеми, які потребують негайного вирішення, але спільними зусиллями і бажанням ми знаходили вихід. Є й

тепер чимало труднощів, і вони свідчать, що навчатися треба всім і повному! Дистанційне навчання вимагає, насамперед, рівності в доступі до інтернету, і ми розуміємо, що не всі родини мають доступ до мережі, не можуть забезпечити двох і більше дітей з однієї родини гаджетами для одночасного користування. Таке навчання також спонукає батьків до більшої участі в організації навчання дітей удома.

Сьогодні всі розуміють, що освіта вже не буде такою, якою була до карантину. Ми побачили переваги та недоліки дистанційного навчання. Але жива комунікація з емоціями – просто незамінна!